

ПРОГРАМА

ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

НА ОБЩИНА КРИЧИМ

ЗА ПЕРИОДА

2017 – 2020 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Въведение

- 1.1. Нормативна база.
- 1.2. Кратко описание на общината.
- 1.3. Приоритети за развитие на община Кричим.

2. Цели и приоритети на Общинската програма за енергийна ефективност

3. Общинска политика за енергийна ефективност

- 3.1. Текущо състояние
- 3.2. Дефиниране на проблема „енергийна ефективност“ за общината
- 3.3. Общ анализ на потенциала за енергийна ефективност в общината

4. Приоритетни направления за проекти и мерки за енергийна ефективност на територията на община Кричим.

5. Финансово осигуряване на програмата (финансов план)

- 5.1. Източници на финансиране

6. Организация за изпълнение на програмата

- 6.1. Етапи на изпълнение на ПЕЕ
 - 6.2. Организационни форми за изпълнение на програмата
 - 6.3. Създаване на система за комуникация
 - 6.4. Организация по наблюдението и контрола по изпълнението
- ### **7. Очаквани резултати от изпълнението на Програмата за енергийна ефективност на община Кричим.**

Заклучение

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Във връзка с изискванията на Закона за енергийната ефективност /Глава втора, Раздел първи, чл. 11 и чл. 12/, всяка община е задължена да изготви планове и програми за енергийна ефективност. При липса на такива планове и програми, общините се лишават от средства от бюджета и търпят парични санкции, съгласно Административнонаказателните разпоредби, Глава седма от ЗЕЕ.

Програмите за енергийна ефективност се разработват в съответствие с Националната стратегия по чл.24 от ЗЕЕ и Националния план за действие по енергийна ефективност 2014 – 2020 г.

При изпълнение на законовите изисквания и във връзка с паспортизацията на сградния фонд в страната /Наредба 16/2008 и новият ЗЕЕ, обн. ДВ, бр. 35 от 15 май 2015 г./, всички сгради за обществено обслужване в експлоатация с РЗП над 500 кв.м., а от 09.06.2015 г. – над 250 кв.м., подлежат на задължително обследване и сертифициране, а собствениците на такива сгради – държавни и общински обекти, са длъжни да изпълнят мерките за достигане на минимално изисквания се клас на енергийно потребление.

Изготвянето на общински програми и изпълнението на проекти за повишаване на енергийната ефективност и за използване на ВЕИ е един от приоритетите на Енергийната стратегия на Европейския съюз за намаляване емисиите на CO₂.

Реализирането на местни стратегии, планове и проекти за устойчиво потребление на енергията трябва да се превърне в неотменно задължение на всички общини в Европа, защото това носи значителни ползи за местните общности. Чрез намаляване потреблението на енергия, общините намаляват разходите си за енергия, като спестените средства могат да се инвестират в други дейности; подобряват качеството на въздуха, стимулират местното развитие чрез използване на местните ресурси, а самите общини могат да бъдат признати за градове новатори.

Изготвянето на общински програми за енергийна ефективност е задължителна част от държавната политика по енергийна ефективност и налага участието на съответните регионални и местни структури. Общинските програми за енергийна ефективност целят да се намали нивото на енергопотребление в обектите – общинска собственост (сгради, инсталации, улично осветление и др.), като по този начин да се даде пример на населението и бизнеса с оглед генериране икономия на енергия в бита и индустрията.

Предвидените в настоящата програма мерки по енергийна ефективност имат за цел политиката по енергийна ефективност да се превърне в приоритетна на територията на община Кричим, като по този начин се повишат икономическия растеж и жизнения стандарт на населението на Общината и се подпомогне опазването на околната среда.

Настоящата програма е структурирана съгласно Указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) за разработване на планове/програми за енергийна ефективност.

1.1 Нормативна база

Основание за разработването на настоящата Програма за енергийна ефективност на община Кричим за периода 2017-2020 г. е чл.12, ал.1 и ал. 2 от Закона за енергийна ефективност.

Целите за повишаване на енергийната ефективност са конкретизирани в Енергийната стратегия на Република България до 2020 г. Основният стремеж е намаляване на енергийната интензивност на brutния вътрешен продукт с 50% до 2020 г. спрямо базисната 2005 г.

Настоящата програма е изготвена в съответствие с новото европейско законодателство в областта на енергийната ефективност и е съобразена със:

Стратегия „Енергетика 2020” на Европейския съюз (Трети либерализационен пакет в енергетиката „Енергетика и климат“)

През 2007 г. Европейският съвет прие нови енергийни цели до 2020 г., т.нар. „триада 20-20-20“ за повишаване на енергийната ефективност в крайното енергийно потребление с 20 %, увеличаване дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно енергийно потребление с 20% и намаляване, в резултат на това, на емисиите на парникови газове в атмосферния въздух с 20% спрямо базисната 1990 г.

Тези цели са насочени към ефективното използване на ресурсите на Европа, като се направят важни промени в начина, по който в държавите-членки на Европейския съюз се произвежда и консумира енергия и се основават на постигнатото до този момент в областта на енергийната политика.

Директиви на Европейския съюз за енергийна ефективност

Европейското право в областта на енергийната ефективност включва седем директиви и девет регламента, които са транспонирани в българското законодателство в Закона за енергийната ефективност. Две от директивите са тясно свързани с енергийния мениджмънт в общините - *Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите* и *Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност*.

Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите. Целта на Директивата е да се подобрят енергийните характеристики на сградите в рамките на държавите-членки на Европейския съюз, като се вземат предвид външните климатични и местни условия, както и изискванията за параметрите на вътрешния въздух при стриктно спазване на съотношението „разходи- ефективност“.

Директивата въвежда изискване за привеждане на съществуващия сграден фонд в държавите - членки до „сгради с близко до нулево потребление на енергия“. Това означава подобряване на енергийните характеристики на сградите до максимално възможния клас на енергопотребление по скалата на класовете за енергопотребление за съответната сграда, в зависимост от действащите технически правила и норми към датата на въвеждането ѝ в експлоатация, плюс задължителното условие за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници за задоволяване на енергийните потребности на обитателите на сградата.

Директивата въвежда и критерии по отношение на:

- общата методологична рамка за изчисляване на цялостните енергийни характеристики на сгради и части от тях;
- прилагане на минимални изисквания по отношение на енергийните характеристики на нови и съществуващи сгради, сградни компоненти и външни ограждащи елементи на сградата, които подлежат на основен ремонт;
- енергийно сертифициране на сгради и части от тях.

Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент Съвета от 25 октомври 2012 г. относно енергийната ефективност. Основната цел на тази Директива е да допринесе за постигане на целите на Европейския съюз за повишаване на енергийната ефективност в крайното енергийно потребление на държавите-членки до 31 декември 2020 г. с 20 % чрез:

- изготвяне на национална дългосрочна стратегия за саниране на обществения и частен сграден фонд;
- задължително реновиране на 3% годишно от пълната разгъната застроена площ (РЗП) на държавните сгради над 250 кв.м, а за общинските сгради това е пожелателно;
- въвеждане на схеми за задължения за енергийната ефективност, осигуряващи изпълнението на националната цел за енергийни спестявания от страна на т.нар. „задължени лица - търговци с енергия“, между които тази цел се разпределя като индивидуални цели за енергийни спестявания, подлежащи на изпълнение чрез:
- сключване на договори за реализация на енергийноефективни услуги при крайните клиенти на енергия;

- внасяне на парични средства от страна на търговците с енергия в специализирани фондове за енергийна ефективност;
- прехвърляне на енергийни спестявания.
- насърчаване използването на т.нар. „ЕСКО модел“, представляващ финансова схема за насърчаване реализацията на енергоспестяващи мерки при крайните клиенти на енергия чрез реализацията на договори с гарантиран резултат;
- въвеждане на система за управление по енергийна ефективност (енергиен мениджмънт), включително енергийни обследвания, като част от прилагането на програмата по енергийна ефективност от публичните органи и органите на местната власт и местното самоуправление.

Пътна карта за енергетиката до 2050 г.

През декември 2011 г. Европейската комисия прие Пътна карта за енергетиката, която има за цел понижаване на въглеродните емисии до 2050 г., като същевременно се подобри конкурентноспособността на икономиката и сигурността на доставките на енергия за Европа. Ключов елемент за изпълнението на тази цел е реализацията на политиката по енергийна ефективност.

Енергийната стратегия на Република България до 2020 г.

Енергийната стратегия на Република България до 2020 г. отразява визията за развитие на сектор „Енергетика“ при отчитане на европейската визия в тази област, както и на политиките по енергийна ефективност и оползотворяване на енергията от възобновяеми източници.

Стратегия „Европа 2020“

Тя залага на три основни приоритета:

- интелигентен растеж - изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;
- устойчив растеж - насърчаване развитието на екологична и конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;
- приобщаващ растеж - стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване.

Заложените в Стратегията пет основни цели, са:

1. заетост за 75% от населението на възраст 20-64 години;
2. инвестиции в научно изследователската и развойна дейност в размер 3% от брутния вътрешен продукт на Европейския съюз;
3. постигане на целите „20/20/20“ по отношение на енергетиката и климата;
4. съкращаване на емисиите въглероден диоксид с 20% в сравнение с нивата от 1990 г.;
5. увеличаване дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия с до 20% и намаляване в резултат на това на консумацията на енергия, произведена по конвенционален способ с 20%.

Закон за енергетиката

Със Закона за енергетиката на кметовете на общини се възлагат следните задължения:

- да изискват от енергийните предприятия на територията на общината прогнози за развитието на потреблението на електрическа и топлинна енергия и природен газ, програми и планове за електроснабдяване, топлоснабдяване и газоснабдяване;
- да осигуряват изграждането, експлоатацията, поддържането и развитието на мрежите и съоръженията за външно осветление на територията на общината за имоти - общинска собственост;
- да предвиждат в общите и подробните устройствени планове благоустройствени работи, необходими за изпълнението на инвестиционните програми на енергийните предприятия за развитие на мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура.

Закон за устройство на територията

Едно от основните изисквания на Закона за устройство на територията (ЗУТ) е т.нар. „шесто изискване към строежите“ - изискването за енергийна ефективност (вж.чл. 169, ал. 1, т. 6 от ЗУТ), въведено в ЗУТ през 2005 г. С въвеждането на това изискване дейностите, свързани с реализация на инвестиционни намерения в областта на строежите, в това число и дейностите по изпълнение на енергоспестяващи мерки, бяха поставени на съвършено нова основа.

Национални стратегически документи, планове и програми

Протокол от Киото към Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата;
Енергийна стратегия на Република България;
Първи национален план за действие по енергийна ефективност 2008 - 2010 г.;
Втори национален план за действие по енергийна ефективност 2011 -2013 г.;
Национален план за действие по енергийна ефективност 2014 - 2020 г.;
Годишен отчет за изпълнението на Националния план за действие по енергийна ефективност 2014 - 2020 г за 2015 г.;
Национален план за действие по промените в климата;
Стратегия за финансиране изолациите на сгради за постигане на енергийна ефективност и План - програма за нейното изпълнение;
Национална програма за развитие „България 2020“;
Общински план за развитие на община Кричим за периода 2014-2020 г.

Подзаконовни нормативни актове в областта на енергийната ефективност

- НАРЕДБА № РД-16-347 ОТ 02.04.2009 г. за условията и реда за определяне размера и изплащане на планираните средства по договор с гарантиран резултат, водещи до енергийни спестявания в сгради - държавна и/или общинска собственост;
- НАРЕДБА № РД-16-932 ОТ 23.10.2009 г. за условията и реда за извършване на проверка на водогрейни котли и на климатични инсталация по чл.27,ал.1 и чл.28, ал.1 от Закона за енергийната ефективност и за създаване, поддържане и ползване на базата данни за тях;
- НАРЕДБА № Е-РД-16-647 от 15.12.2015 г. за определяне на съдържанието, структурата, условията и реда за набиране и предоставяне на информация.
- НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради;
- НАРЕДБА № Е-РД-04-2 от 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите;
- НАРЕДБА № Е-РД-04-3 от 04.05.2016 г. за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им;
- НАРЕДБА № Е-РД-04-05 от 08.09.2016 г. за определяне на показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, както и за определяне на условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и изготвяне на оценка на енергийни спестявания;
- НАРЕДБА за методиките за определянето на националната цел за енергийна ефективност и за определянето на общата кумулативна цел, въвеждането на схема за задължения за енергийни спестявания и разпределянето на индивидуалните цели за енергийни спестявания между задължените лица (приета с Постановление на Министерския съвет № 240 от 15.09.2016 г., обн., ДВ, бр. 75 от 27.09.2016 г., в сила от 27.09.2016 г.).

1.2 Кратко описание на общината

Административните граници на Община Кричим включват само едно населено място – гр. Кричим, което е и общински център, и неговото землище с площ от 54 895 кв.км.. Този факт определя и високата гъстота на населението: 158,44 души/кв.км, което е повече от два

пъти по-високо от средните стойности за страната (66,2 души на кв.км). По брой на население община Кричим е една от най-малките в Пловдивска област. По данни на Териториално статистическо бюро - Пловдив към 01.02.2011 г. в общината живеят 8 409 души. Дялът на населението на община Кричим спрямо населението на област Пловдив е 1,23 %.

1.2.1 Местоположение и природо – географска характеристика

Община Кричим се намира в югозападната част на Пловдивска област в т. нар. Северна родопска яка. Заема част от Пазарджишко-Пловдивското поле и е разположена в подножието на северните склонове на Родопите. Общината граничи с общините Стамболийски, Перушица, Родопи, Девин и Брацигово. На територията на общината освен град Кричим няма други населени места. Град Кричим (230 м н. в. и площ 250 ха) се намира на около 20 км югозападно от областния център – гр.Пловдив.

Общината има благоприятно географско положение с отдавна формирани икономически и административни връзки с община Родопи, със съседните общини – Стамболийски и Перушица и с областния център – гр.Пловдив.

Територията е 54 895 дка, като най-голям е дялът на горските земи – 28 410 дка, следван от земеделските земи – 19 758 дка и земи за добив на полезни изкопаеми – 2925 дка.

Релефът на общината е равнинен, с преход към склоновете на планината. През нейната територия преминава река Въча.

Почви. В общината са разпространени главно алувиални почви. В северните склонове на Родопите почвите са с тънък хумусен слой, поради което не са залесени и нямат съществено икономическо значение. Почвите в района на общината са чисти. Няма данни за замърсени земеделски земи от промишлени дейности, за замърсени почви вследствие на напояване. Причини за доброто екологично състояние на почвите е липсата на активна промишлена дейност, както и на интензивна селскостопанска дейност. На територията на общината няма складове за съхранение на негодни и забранени за употреба продукти за растителна защита. Ерозията не е съществен проблем за почвите на общината, тъй като 62% от тях са с „много слаб ерозионен действителен риск”, 6% от територията на общината е с „умерен действителен риск” на проявление на водоплощна ерозия.

Подземни природни богатства. В землището на Общината не са открити полезни изкопаеми, с изключение на кариерни материали. Кариерата е разположена на север от град Кричим и задоволява потребностите на строителството.

На територията на Общината има минерален извор. Неговата вода се характеризира като изотермална, слабоминерализирана, хидрокарбонатна калциево-натриева, без санитарно – химични признаци на замърсяване. Натуралната минерална вода от минерален водоизточник “сондаж № 1”, находище на минерална вода “Кричим”, град Кричим, Община Кричим, Пловдивска област, може да се използва за питейно балнеолечение и балнеопрофилактика при отстраняване на микробиологичното замърсяване. Дебитът на водата е около 0,63 литра за секунда, температурата и е 32°C. Засега минералният извор не се използва ефективно и икономическото му значение на общината е малко.

Хидроложка система. Община Кричим попада в Източнородопския район. През територията на община Кричим протича река Въча, която е главен водоизточник за общината. Тя събира води от Родопския масив и е естествен отток на язовирите „Въча” и „Кричим”. Реката е оформила своеобразна тераса, която формира равнинната част на територията на общината. В близост до град Кричим е изграден един от най-големите хидроенергийни комплекси в страната, в който се включват язовирите „Въча” и „Кричим”. Те дават двигателна сила на четири водно-електрически централи, превръщайки Общината във важен водно-енергиен източник. Преминаването на реката през територията на

общината и самия град Кричим оказва благоприятно влияние в икономическо, екологично и в урбанистично отношение.

Защитени територии. На територията на община Кричим се разполагат изцяло или отчасти 2 защитени територии, разпределени по категории, както следва:

1. Поддържан резерват (ПР) "Изгорялото гюне". Обявен е за резерват през 1949 г. През 1999 г. е прекатегоризиран в поддържан резерват. Общата му площ е 29,3 ха. Разположен е в землището на гр.Кричим. На неговата територия се съхранява едно от редките находища на дървовидна хвойна (*Juniperus excelsa* Bieb.). Характерни растения за резервата са келяв габър, космат дъб, люляк, жасмин и други интересни дървесни и тревни видове. Той представлява голям интерес за природолюбителите като разкрива възможности за организиране на екотуризъм.

Поддържаният резерват е изключителна държавна собственост и се разполага изцяло на територията община Кричим. Охранява се от РИОСВ – гр. Пловдив.

2. Защитена местност (ЗМ) "Козница" е обявена през юли 2008 г. с цел опазване на най-голямото в Родопите находище на дървовидна хвойна (*Juniperus excelsa* Bieb.). Площта на ЗМ е 650,2 ха. Защитената местност се разполага на територията на две общини. Една част (4,230 дка от площта ѝ) е на територията на община Кричим, а останалата част (6 497,341 дка) - на територията на община Родопи.

3. Защитени зони. На територията на община Кричим са разположени част от защитена зона „Бесапарски ридове“, код BG0002057 – по директивата за птиците и части от защитените зони по директивата за хабитатите – „Родопи–Западни“, код BG0001030, „Бесапарски възвишения“, код BG0000254 и „Река Въча–Тракия“, код BG0000424.

1.2.2 Кратка характеристика на климатичните и метеорологичните фактори

Общината попада в преходноконтиненталната климатична област, разположена на север от Родопския масив, характерна със значително по-мека зима и сравнително сухо лято. Снежната покривка се задържа средно около 25-30 дни през годината. В целия район пролетта настъпва рано. Температурата на въздуха бързо се повишава и в началото на април средната денонощна температура надвишава 10-12°C. Средната продължителност на слънчевото греене е около 2260 часа средногодишно. Това оформя и термичния режим – средногодишната температура е около 12°C, като юлската средна температура е около 23°C, а януарската – около 0,5°C.

Температурните инверсии са с изключително висока честота и обхващат около 80% от въздушния басейн на цяла Горна Тракия, включително и територията на община Кричим. Те ограничават естествената вентилация на района и водят до бързо увеличаване на атмосферните замърсители.

През пролетния сезон падат обилни валежи, които оказват благотворно влияние за развитието на земеделските култури. За лятото са характерни високи температури - 32-35°C, като валежите са редки и има чести засушавания. Най-голям недостиг на влага за земеделските култури се изпитва през юли и август. В същото време близостта до планината създава прохладата и намалява влиянието на континенталния климат, характерен за Пазарджишко-Пловдивското поле.

Преобладават ветровете със западна посока. Характерни за територията на община Кричим са ветровете, които се появяват по планината, по течението на река Въча.

1.2.3 Икономика и промишленост

Съществуващият икономически производствен комплекс на територията на Общината не е развит напълно. В него не са изградени предприятия от почти всички отрасли на икономиката. Най-голям дял заема отрасълът “Търговия, ремонт и техническо

обслужване на автомобили, мотоциклети, на стоки за домакинството” – 31,07 на сто. Следва отрасъл “Транспорт, складиране и съобщения” – 13,04 на сто. Сравнително висока е стойността в проценти на отрасъл “Хотели и ресторанти” – 1,20 на сто. Останалите отрасли на общинската икономика имат незначително участие в отрасловата структура.

Структуроопределящи отрасли на местната икономика са “Индустрия” и “Търговия, ремонт и техническо обслужване на автомобили, мотоциклети, на лични вещи и на стоки за домакинството”. Насоките за развитие на икономиката в общината следва да са преди всичко към използване на местните ресурси.

Ключови за икономиката на общината са предприятията, работещи в отраслите: хранително-вкусова промишленост, лека и преработваща промишленост, автомобилен транспорт, строителство и селско стопанство /растениевъдство и животновъдство/.

1.2.4 Сграден фонд в общината

Наличният сграден фонд на територията на Общината по отношение на собственост се разглеждат като сгради:

- Общинска собственост;
- Частна собственост.

Сградният фонд на община Кричим включва:

- сгради за изпълнение на функциите на органите на местното самоуправление и местната администрация;
- обществено обслужващи сгради - училища, детски градини и читалища;
- помещения в сгради;
- блокове и индивидуални къщи- представляващи жилищния фонд на общината и др.

По отношение на предназначението на сградите се приеме следната квалификация на сградите :

1. жилищни:

- а) еднофамилни индивидуални къщи;
- б) жилищни сгради (блокове) с ниско и средно застрояване; в) смесени сгради;

2. нежилищни (сгради, които са публична собственост или се използват от обществеността):

- а) сгради за административно обслужване;
- б) сгради в областта на образованието (учебни, детски градини и др.);
- в) други сгради за обществено ползване (сгради в областта на социалните дейности, читалища и др.).

Състоянието на общинския сграден фонд и на сградния фонд в жилищния сектор в община Кричим не се различават от тези в страната за населени места от този тип, като основните причини за високата енергоемкост са: наследена енергоинтензивна структура в строителството в зависимост от годините на построяване – външните стени на повечето стари сгради са с неизолирани стени имат до 5 пъти по-големи топлинни загуби в сравнение с нормите за ново строителство, сутерените и таванските плочи също са без топлоизолация, топлинните загуби през старата морално остаряла дограма - прозорци и врати достигат до 50 % и неефективното отопление и осветление.

В зависимост от предназначението, сградния фонд на община Кричим включва:

Административна сграда на Общинска администрация;
Общински младежки дом;

Общинска културна инфраструктура:
НЧ „Пробуда-1912 г”, гр. Кричим

Общинска инфраструктура за социални услуги:

Домашен социален патронаж;
Детска млечна кухня;
Дневен център за стари хора;
Център за обществена подкрепа.

Образователна инфраструктура:

ДГ „Ралица“;
ДГ „Незабравка“
НУ „В. Левски“;
СУ „П. Р. Славейков“, както следва:
- База 1 – бул. „Тракия“, № 24
- База 2 – ул. „Д. Благоев“, № 5.

Общинска спортна инфраструктура:

Градски стадион „Христо Ботев“, включващ и две спортни площадки.

Здравеопазване:

В община Кричим няма изградена болница. Населението на общината ползва болнична помощ в гр. Пловдив и гр. Стамболийски. Независимо от това, че здравеопазването е изцяло на издръжката на Националната здравна каса, общинското ръководство не може и не се дистанцира от тази социална функция. Проблемите на здравеопазването като материално-техническа база, отчасти, остават проблем. Качеството на здравните услуги, както и осигуряването на квалифициран медицински персонал, извършващ първична и специализирана медицинска помощ, също остават задължение на общинското ръководство.

Приоритет за общинското ръководство е разработването и реализирането на проект за основен ремонт и преустройство на сградата на бивша „Градска поликлиника“ в „Общински здравен център – гр. Кричим“.

1.2.5 Транспортна инфраструктура

На територията на община Кричим е развит главно автомобилният и по-малко железопътният транспорт. В този вид и структура транспортът удовлетворява потребностите на общинската икономика.

Пътна инфраструктура. Пътната инфраструктура на общината е добре изградена. Транспортното обслужване на общината със съседните общини се осъществява, чрез републиканска (третокласна) и общинска (бивша четвъртокласна) пътна мрежа.

Републиканската пътна мрежа в община Кричим включва пътища с обща дължина 23, 460 км, като общата им дължина в границите на гр. Кричим е 3,088 км. Това са:

- Трети клас път III-866 Девин – Кричим – Стамболийски.
- Трети клас път III-8602 Пловдив – Перушица – Кричим.

На територията на община Кричим **общинските пътища** са с обща дължина 4,003 км.

- път № PAV 1041, с наименование /III-375, Бяга – Исперихово/ - Козарско – граница общ. (Брацигово – Кричим) – Кричим /III – 866/. Този път осигурява пътната връзка със съседната област Пазарджик.
- път № PDV 1100, с наименование /III – 866/ Кричим – ж.п. гара Кричим.

Железопътна инфраструктура. През територията на община Кричим преминава 18^{та} жп линия Стамболийски – Пещера, от жп км 0+000 в гара Стамболийски до км 13+000 в междугарието Кричим – Брацигово (граница с Област Пазарджик). В тази част от ж.п.

линията е спирка Куртово Конаре и гара Кричим. Железопътната линия е единична и не е електрифицирана.

1.3 Приоритети за развитие на община Кричим.

В *Общинския план за развитие на община Кричим за периода 2014 – 2020 година*, са заложили главната и стратегическите цели, както следва:

Главна цел: Устойчиво местно развитие, преодоляване на демографската криза и бедността, основани на потенциала за постигане на общ икономически напредък, подобро качество на живот, с високи равнища на заетост и обновена техническа инфраструктура.

Стратегически цели:

ЦЕЛ 1: Съживяване на местната икономика и създаване на работни места, чрез ефективно използване на ресурсите и привличане на инвестиции в селското стопанство, съпътстващи дейности и услуги за намаляване на безработицата и повишаване на доходите.

ЦЕЛ 2: Повишаване и развитие на човешките ресурси, подобряване качеството и стандарта на живот, насърчаване на образованието и социалното включване.

ЦЕЛ 3: Балансирано териториално развитие, чрез комплексно подобряване състоянието на техническата и социална инфраструктура, съхраняване и опазване на природното богатство.

Комплексът от приоритети, мерки и дейности за реализацията на стратегическите цели и подцели, са включени в Програмата за реализация на Общинския план 2014-2020 и са насочени в няколко основни области на въздействие, както следва:

- Подобряване на бизнес средата и насърчаване на икономическия растеж – привличане на инвестиции, по-висока заетост, доходи и жизнен стандарт;

- Подобряване на средата на обитаване – по-добра вътрешна свързаност между населените места в общината, подобрена инфраструктура, достъпни услуги, запазване и утвърждаване на природното богатство и културно-историческото наследство, опазване на околната среда;

- Съхраняване на демографския потенциал и развитие на човешките ресурси, със специална грижа към младите хора – ограничаване дела на ранно напусналите училище, увеличаване броя на младежите с висше образование и задържането им за живот и работа в общината, активно ангажиране на младите хора в развитието на общината.

2. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Целите на Програмата за енергийна ефективност на община Кричим съответстват на изискванията, които страната ни трябва да изпълни във връзка с приетите директиви от Европейския съюз за прилагане на енергийната ефективност в битовия и индустриалния сектор. Политиката на община Кричим по отношение на енергийната ефективност се базира на Общинския план за развитие на община Кричим за периода 2014-2020 година.

Основната цел на Програмата за енергийна ефективност е прилагане през четиригодишен период от време на комплекс от мерки и дейности като основен фактор за подобряване качеството на енергийните услуги, повишаване ефективността на икономиката като цяло и опазване на околната среда.

Приоритетите на Програмата за енергийна ефективност са:

1. Подобряване на енергийното поведение на общинските обекти и оптимизиране на енергопотреблението чрез прилагане на мерки за енергийна ефективност;

2. Подобряване на качеството на общинските енергийни услуги като се постигнат и постоянно се поддържат нормативните изисквания за осветеност и температурен режим в общинските сгради и за осветеност при уличното осветление;
3. Намаляване на вредните емисии в атмосферата;
4. Осигуряване на алтернативни енергийни източници.

Специфичните цели на програмата за енергийна ефективност са:

1. Намаляване разходите за енергия в обекти и сгради, финансирани от общинския бюджет чрез:
 - внедряване на енергоспестяващи технологии и мерки;
 - усъвършенстване на организацията за поддръжка и контрол на енергийните съоръжения.
2. Подобряване качеството на енергийните услуги и достигане на нормативните изисквания за осветеност на учебни, детски, социални и здравни заведения, улици, пешеходни зони и др.
3. Подобро качество на уличното осветление /т.н. система за външно изкуствено осветление/ и привеждането му в съответствие с хигиенните норми.
4. Повишаване информираността за енергийна ефективност и насърчаване на енергийната ефективност в жилищните сгради на територията на общината.
5. Повишаване нивото на:
 - информираност, култура и знания на ръководния персонал на общинските обекти, експерти и специалисти в общинска администрация за работа по проекти от фондовете по енергийна ефективност;
 - квалификация на експлоатационния персонал.
6. Усъвършенстване системата за събиране на информация за енергопотреблението на общинските обекти за изготвяне на точни анализи и прогнози.
7. Подобен комфорт на обитаване в обновените сгради и удължаване живота на сградите и техните инсталации и съоръжения.
8. Въведено управление на енергийното потребление на територията на общината.
9. Въведено постоянно наблюдение, анализ и оценка на изпълнението на енергийната програма на общината, и публикуване на периодични информации.
10. Осигурена широка обществена подкрепа за изпълнението на общинската програма за енергийна ефективност и установени трайни публично-частни партньорства между общината и частния сектор.

Дейностите за повишаване на енергийната ефективност на територията на община Кричим, са свързани с:

1. намаляване на разходите на енергия при производството, преноса и разпределението на енергия, както и при крайното потребление на енергия;
2. обучение и придобиване на квалификация в областта на енергийната ефективност на лицата, предоставящи енергийноэффективни услуги;
3. оценка за съответствие на инвестиционните проекти на сгради по отношение на изискванията за енергийна ефективност;
4. обследване и сертифициране за енергийна ефективност на сгради;
5. проверка за енергийна ефективност на отоплителни инсталации с водогрейни котли и на климатични инсталации в сгради;
6. обследване за енергийна ефективност на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление;
7. управление на енергийната ефективност;
8. предоставяне на енергийноэффективни услуги;
9. повишаване на осведомеността на домакинствата.

Мерките за повишаване на енергийната ефективност са действията, които водят до проверимо, измеримо или оценимо повишаване на енергийната ефективност, при крайното потребление на енергия, както и при производството, преноса и разпределението на енергия, като допустимите мерки се определят с наредбите по чл. 18, ал. 2 и 3 от Закона за енергийната ефективност.

3. ОБЩИНСКА ПОЛИТИКА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

3.1. Текущо състояние

Проблемът за енергопотреблението стои пред общините от една страна като икономически, а от друга като екологичен проблем. Провеждането на националната политика за енергийна ефективност е невъзможно без активното участие на общините, които имат и пряк, и косвен интерес от повишаването на енергийната ефективност.

Община Кричим няма пряко отношение към производството и разпределението на енергия, тя е предимно консуматор. Възможни сфери на въздействие са подобрене на съществуващите отоплителни инсталации, намаляване на загубата от преноса и загубите при самата консумация, външна топлоизолация на стени, топлоизолация на покрив, подмяна на дървена /метална/ дограма с нова PVC дограма. Част от сградния фонд на общината е сравнително остарял, дограмите са дървени и/или метални и в недобро състояние, покривите са с хидроизолация с асфалтово покритие и посипка или керемиди. Като цяло се налага извода, че с цел повишаване на ефективността на енергопотреблението, наличният сграден фонд се нуждае, както от мерки за ремонт и поддържане, така и от мерки за топлоизолация.

Годишното потребление на ел. енергия на общинските сгради /адм. сграда, училища, детски градини, читалище, мл. дом, поликлиника, соц. дом/, в КВч, от 2014 г. до 2016 година включително е:

година	Потребление на ел. енергия в КВч
2014	355 041
2015	374 735
2016	407 972
общо	1 137 748

Видно от представените в таблицата цифри потреблението на ел. енергия в сградите общинска собственост нараства през всяка следваща година.

Идентично е потреблението на природен газ за посочения период за общинските сгради /адм. сграда, училища, детски градини и гр. поликлиника/, а именно:

година	Потребление на природен газ в Хнм3
2014	79 136
2015	84 681
2016	82 455
общо	246 272

С цел намаляване на потреблението на електроенергия в общината е разработена Програма по енергийна ефективност за периода 2009 – 2011 и 2012 – 2014 г. В изпълнение на целите на програмите в периода 2009 – 2012 г. са предприети целенасочени действия предимно към образователната инфраструктура.

Газифицирани са следните сгради общинска собственост:

2009 г.

- „Котелна централа за работа с природен газ и площадков газопровод 100 mbar на СОУ „П. Р. Славейков” гр. Кричим. Училището е газифицирано. Работят два котела, като на единият е монтирана комбинирана газо-нафтова горелка, а вторият – с автоматична двустепенна газова горелка. Общият разход на природен газ е 90nm³/h. Обектът има издаден технически паспорт от 22.02.2012 г. и Разрешение за ползване от 18.04.2012 г.

- „Котелна централа за работа с природен газ и площадков газопровод 100 mbar на НУ „Васил Левски” гр. Кричим”. Училището е газифицирано. Работи един котел на който е монтирана комбинирана газо-нафтова горелка, оборудвана с компактен газов блок, с разход на природен газ 49 nm³/h. Обектът има издаден технически паспорт от 22.02.2012 г. и Разрешение за ползване от 18.04.2012 г.

- „Котелна централа за работа с природен газ и площадков газопровод 100 mbar на Поликлиника гр. Кричим”. Поликлиниката е газифицирана, като е монтиран нов котел, с разход на природен газ 2,8 nm³/h. Обектът има издаден технически паспорт от 22.02.2012 г. и Удостоверение за въвеждане в експлоатация от 07.03.2012 г.

- „Котелна централа за работа с природен газ и площадков газопровод 100 mbar на ОДЗ „Ралица” гр. Кричим”. Обектът е газифициран, като на съществуващия котел е монтирана комбинирана газо-нафтова горелка, оборудвана с компактен газов блок, с разход на природен газ 49 nm³/h. Има издаден технически паспорт от 22.02.2012 г. и Разрешение за ползване от 18.04.2012 г.

2011 – 2012 г.

- „Газификация на котелно в ОДЗ „Незабравка” гр.Кричим”. Обектът е газифициран, като е монтиран нов котел, с разход на природен газ 48 nm³/h. Обектът има издаден технически паспорт от 14.02.2012 г. и Разрешение за ползване от 12.03.2012 г.

- „Газификация на котелно в административната сграда на община Кричим”. Обектът е газифициран, като е монтиран нов котел, с разход на природен газ 36 nm³/h. Обектът има издаден технически паспорт от 14.02.2012 г. и Разрешение за ползване от 12.03.2012 г.

- Газификация на котелно в сградата на НУ „Св.Св.Кирил и Методий” и площадков газопровод 100 mbar. Обектът е газифициран, като е монтиран нов котел. Обектът има издаден технически паспорт от 22.02.2012 г. и Разрешение за ползване от 12.03.2012 г.

За подобряване енергийната ефективност на сградния фонд на общината от 2006 г. до настоящия момент е извършено следното:

1. Между Община Кричим и Социалноинвестиционния фонд е подписано споразумение за финансиране на Микропроект № 899: „Ремонт на СОУ „П. Р. Славейков” – гр. Кричим”. Проекта се реализира през зимния период на 2006/2007 г. и включваше външна топлоизолация на стени; топлоизолация на покрив и монтаж на скатен покрив; ремонт на отоплителната система на учебните корпуси. С реализирането на проекта разходите за поддържане на материалната база, електроенергия и топлоенергия се понижиха.

2. Между община Кричим и Социалноинвестиционния фонд е подписано споразумение за финансиране на проект № 1577 „Ремонт на ОДЗ “Незабравка” гр. Кричим”. Проекта се реализира в периода 2008/2009 г. и включваше външно саниране на сградата, монтаж на скатен покрив, частичен ремонт на отоплителната инсталация, частична подмяна на радиатори, ремонт на санитарни възли.

3. Във връзка с подготвяне от община Кричим на проекти за кандидатстване по мярка 321 „Основни услуги за населението и икономиката в селските райони” от Програма за развитие на селски райони 2007-2013 г.” през 2009 г. е извършено обследване за енергийна ефективност на административната сграда на община Кричим.

4. „Внедряване на мерки за подобряване енергийната ефективност на Начално училище „Св. Св. Кирил и Методий”, Начално училище „Васил Левски” и Обединено детско заведение „Ралица”, гр. Кричим” – проекта е финансиран чрез ОП „Регионално

развитие“, Приоритетна ос 4 „Местно развитие и сътрудничество“, Операция 4.1 „Дребномащабни местни инвестиции“.

За периода 2012-2014 година в общинските сгради са прилагани частични мерки за енергийна ефективност, произтичащо от възможностите на общинския бюджет.

3.2. Дефиниране на проблема „енергийна ефективност“ за общината

За община с големина и параметри като Кричим, дефиницията „Енергийна ефективност“ е доста сложно, обемно и комплексно понятие, което накратко може да се представи като измерител на разумното използване на енергията. В основни линии включва повишаване на ефекта от дейностите свързани с потребление на енергия, при същевременно намаляване на разходите за това, естествено без загубата за комфорт.

Разумното управление на днешните енергийни нужди, без да се накърняват възможностите на бъдещите поколения за задоволяване на своите потребности от енергия е основен принцип на интегрираното планиране на енергопотреблението. В сегашния момент все повече нараства ролята на общините в това интегрирано планиране на местно равнище.

„Потребител“ е най-широко застъпената в общината функция. Тя е вменена на общината като собственик на обектите. Основното перо в консумацията на енергия е обслужването на общинските сгради: административни сгради, сгради на образованието, културни, социални и младежки дейности, здравни обекти, улично и площадно осветление и др.

Едновременно със стремежа да се разширява спектъра на дейности в общината, икономията на енергия може значително да облекчи общинския бюджет и да стане предпоставка за намаляване на консумацията и повишаване качеството на услугите, които се предлагат за населението.

Разпределението на енергопотреблението, природен газ и дизелово гориво в общината за 2014, 2015 и 2016 г. по сектори, е както следва:

ОБЕКТ	ЕЛ. ЕНЕРГИЯ		ДИЗЕЛОВО ГОРИВО		ПРИРОДЕН ГАЗ	
	квч	Лв.	тон	Лв.	Хнм3	Лв.
1. Административна сграда						
2014 год.	87024	21 405			9,564	9 721
2015 год.	85536	22 630			11,254	10 514
2016 год.	98516	24 838			10,381	7 564
2. ОДЗ						
2.1. ДГ „Незабравка“						
2014 год.	35001	8 767			9.458	9 511
2015 год.	38658	10 248			13.189	12 347
2016 год.	38036	8 873			12.740	9 190
2.2. ДГ „Ралица“						
2014 год.	28934	7 099	0	0	11,288	11 326
2015 год.	42412	11 170	0	0	12,728	9 347
2016 год.	50418	12 814	0	0	12,251	8 910
3. Училища						
3.1 СУ „П. Р. Славейков“						
2014 год.	24227	5 736			29,062	29 747
2015 год.	22930	5 841			27,873	27 211
2016 год.	22998	5240			28,870	21 326

3.2. НУ „Св. Св. Кирил и Методий”						
2014 год.	25530	6 540			9,039	9 146
2015 год.	24580	6 680			9,100	8 698
2016 год.	22354	5 586			8,174	6 023
3.3. НУ „Васил Левски”						
2014 год.	19 312	4 928			9.672	9 827
2015 год.	17 114	4 659			9.538	9 114
2016 год.	19 315	4 828			8.966	6 615
4. Социален дом						
2014 год.	46267	11 925	2675	4 482		
2015 год.	53488	14 634	2671	3 830		
2016 год.	61853	15 734	3000	4 075		
5. Младежки дом						
2014 год.	22903	5 832				
2015 год.	20502	5 441				
2016 год.	15475	4 101				
6. НЧ „Пробуда – 1912”						
2014 год.	23141	5 875				
2015 год.	27077	7 437				
2016 год.	34375	9 023				
7. Поликлиника						
2014 год.	42702	10 749			1,053	1 069
2015 год.	42438	11 306			0,999	936
2016 год.	42632	11 047			1,073	784
8. Улично осветление						
2014 год.	426596	85 586				
2015 год.	449032	97 306				
2016 год.	407905	84 477				

Забелязва се повишена консумация на електроенергия в Административната сграда на общината, Социалния дом и НЧ „Пробуда - 1912”. Потреблението на пророден газ и дизелово гориво в общинските сгради бележи почти трайна тенденция. Положителна промяна към намаляване на консумация на ел. енергия за уличното и площадно осветление са дължи на подмяната на голям брой крушки с енергоспестяващи такива.

В условията на пазарна икономика общините изцяло заплащат разходите си за енергопотребление и в определени случаи се налага да се свежда потреблението до минимум, което влошава комфорта на обитаваните сгради и условията не отговарят на нормативните изисквания за температура, влажност, осветеност и др. показатели.

Отсъствието на подготвени специалисти, които да разработват енергоефективни проекти, липсата на средства за осъществяването им и недостатъчната култура на населението по отношение на енергийната ефективност също са предпоставка за голяма консумация.

По тази причина усилията на общината ще бъдат насочени към разработване на проекти за енергийна ефективност, с цел по – икономичното и ефективно използване на природните ресурси, без това да се отразява на комфорта.

Общината е в състояние да упражнява контрол върху редица дейности водещи до повишаване на енергийната ефективност, да взема стратегически решения свързани с това и

в границите на своите компетенции да налага на инвеститорите изпълнение на мерки с подобен характер. Основни инструменти:

- одобряване на устройствени планове;
- оптимизиране на транспортни схеми;
- насърчаване на частната инициатива свързана с реализиране на енергоефективни мероприятия;
- екологично съобразени технологии.

В изпълнение на програмата за енергийна ефективност община Кричим ще провежда политика, която е насочена към повишаване стандарта на крайния потребител и ще мотивира чрез следните функции:

- насърчаване на използването на природен газ чрез разпространението на информация, консултантски услуги, помощ при извършване на експертизи и обследвания;
- прилагане на енергоспестяващи мероприятия в сградите - общинска собственост.

Основните мерки за енергийна ефективност, приложими в сградите общинска собственост са:

- външна топлоизолация;
- топлинна изолация на покрив;
- топлинна изолация на плочи под сутерен;
- подмяна на стара дървена дограма с PVC дограма;
- газифициране/подмяна на амортизирани горивни уредби и изграждане на отоплителни инсталации с котли с природен газ и дървени пелети;
- монтаж на конвектори на природен газ;
- изграждане на системи за БГР със слънчева енергия;
- подмяна/изграждане на енергоефективно осветление с оптимален режим на включване.

3.3. Общ анализ на потенциала за енергийна ефективност в общината

Общината няма пряко отношение към производството и разпределението на енергия, тя е предимно консуматор. Възможни сфери на въздействие са подобрене на съществуващите отоплителни инсталации, намаляване на загубата от преноса и загубите при самата консумация, външна топлоизолация на стени, топлоизолация на покрив, подмяна на дървена /метална/ дограма с нова PVC дограма. Част от сградния фонд на общината е сравнително остарял, дограмите са дървени и/или метални и в недобро състояние, покривите са с хидроизолация с асфалтово покритие и посипка или керемиди. Като цяло се налага извода, че с цел повишаване на ефективността на енергопотреблението, наличния сграден фонд се нуждае, както от мерки за ремонт и поддържане, така и от мерки за топлоизолация.

За отоплението на социалния дом се използва локален топлоизточник. Котелът му работи с нефта, горелката е неефективна, липсва измервателна апаратура и автоматизация. Необходимо е да се извърши ремонт и почистване на котела, ремонт на отоплителната система, замяна на старите горелки с нови и автоматизиране. Наред с ремонтите е необходимо преминаване от течно гориво на природен газ, тъй като той е най-евтин, екологично чист, с висок КПД и най-ниски загуби при пренос на енергия.

На територията на общината има и други природни ресурси за производство на енергия и е потенциално възможно използването на алтернативни източници за производство – слънчеви колектори, отчасти водна енергия.

От голямо значение за жителите на общината е, че постигането на по-ниски текущи разходи за енергия и ефективното ѝ разходване са предпоставка за подобряване на

екологичната обстановка и намаляване емисиите на вредните газове – въглероден двуокис, въглероден окис, серен двуокис и други замърсители на въздуха.

При използване на енергийната ефективност като мярка за постигане на положителни резултати е изключително необходимо извършване на енергийни обследвания от специалисти на общинските обекти.

Трябва да се отбележи добрата екологична среда на енергоефективната политика. Комбинацията между екологични и енергоикономични действия може да е сериозен аргумент при кандидатстване за финансиране от специализирани фондове, оперативни програми и други източници.

Поради недостатъчните средства в община Кричим се приема начина на действие за подобряване на не толкова „лоши“ обекти. Положителна страна е малката, но реално изпълнима инвестиция, за значително подобрене качеството на услугите. Чрез разумни и реални инвестиции е възможно постигане на оптимален ефект.

Финансиране на инвестиционните проекти със заложен енергийно ефективни мерки може да бъде осигурено чрез национални и чужди фондове – Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“, Национален доверителен екофонд, ПУДООС, ОП „Региони в растеж 2014-2020 г.“, Европейски фонд за енергийна ефективност, Програмата за развитие на селските райони, банкови кредити, както и целеви средства от държавния бюджет за капиталови разходи или собствени средства на общината.

Основните цели на общинската програма са съобразени и отговарят, както на приоритетите за развитие на общината, така и на националните цели в областта на енергийната ефективност, енергоспестяване и намаляване на вредните емисии в атмосферата.

3. ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ ЗА ПРОЕКТИ И МЕРКИ ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Националната задължителна цел, която България трябва да постигне, е 16% от общото крайно потребление на енергия в страната през 2020 г. да бъде от възобновяеми източници, като страната получава най-ниското допълнително увеличение (6,6%), спрямо останалите държави членки на Европейския съюз.

Националната цел трябва да бъде постигната чрез увеличаване на производството на електрическа енергия от възобновяеми източници, на крайното потребление на енергия от възобновяеми източници за отопление и охлаждане и на потреблението на енергия от възобновяеми източници в транспорта. От секторните цели единствено тази за потребление на възобновяеми източници в транспортния сектор е задължителна - 10-процентов дял на енергия от възобновяеми източници в транспортното потребление до 2020 г.

За подпомагане изпълнението на националната цел за енергийна ефективност се въвежда схема за задължения за енергийни спестявания, както и алтернативни мерки, които да осигурят постигането на обща кумулативна цел за енергийни спестявания при крайното потребление на енергия до 31 декември 2020 г. Алтернативните мерки, които ще се прилагат, очакваните прогнозни енергийни спестявания от тях и отговорните за тяхното изпълнение органи се посочват в националните планове за действие по енергийна ефективност, като могат да се прилагат една или повече от следните мерки на политика:

1. енергийни данъци или данъци за въглероден диоксид, чийто ефект е намаляване на крайното потребление на енергия;

2. схеми и инструменти за финансиране или фискални стимули, които водят до прилагане на енергийнонеэффективни технологии или техники и чийто ефект е намаляване на крайното потребление на енергия;

3. разпоредби или доброволни споразумения, които водят до прилагане на енергийно ефективни технологии или техники и чийто ефект е намаляване на крайното потребление на енергия;

4. стандарти и норми, целящи подобряване на енергийната ефективност на продуктите и услугите, в това число на сградите и на превозните средства, с изключение на стандартите и нормите, които са задължителни и приложими в съответствие с правото на Европейския съюз;

5. схеми за етикетиране на енергийната ефективност, с изключение на схемите, които са задължителни и приложими в съответствие с правото на Европейския съюз;

6. образование и обучение, включително консултантски програми в областта на енергетиката, водещи до прилагането на енергийно ефективни технологии или техники и чийто ефект е намаляване на крайното потребление на енергия.

В контекста на горепосочената национална цел, за изпълнението на приоритетите заложи в Програмата за енергийна ефективност на община Кричим, следва да бъдат приложени следните мерки, които да доведат до значително подобряване на енергийната ефективност:

- Безусловни енергоспестяващи мерки, които се реализират в обектите:
 - Рехабилитация на съществуващи или инсталиране на нови абонатни станции с възможност за контролиране на топлоподаването с цел поддържане на нормативен комфорт при минимален разход на топлоенергия;
 - Монтиране на топло-отражателно фолио зад радиаторите с цел по-добра изолация и увеличаване на ефективността на отоплението;
 - Инсталиране на термостатични вентили с цел автоматично регулиране на нормативната температура в помещенията и избягване на преотоплението на помещенията с южно изложение;
 - Уплътняване на прозорци с цел намаляване на загубите на топлоенергия от инфилтрация;
 - Въвеждане на информационна система с цел следене на топлоподаването, осигуряване на сервизно обслужване с цел контрол и текуща поддръжка.
- Допълнителни мерки, които се определят на база анализа на ефективността на безусловните енергоспестяващи мерки с цел увеличаване на ефективността и енергоспестяването. Могат да включват:
 - Топлинна изолация на покривите на сградите;
 - Полагане на термоизолационни бои;
 - Полагане на термоизолационни мазилки;
- Поддържащи мерки, насочени към поддържане на общото състояние на сградите и съоръженията, текущи ремонти и обновяване. Могат да включват:
 - Повторно приложение на безусловни мерки съобразно текущото състояние на обектите.

Във връзка с изискванията на ЗЕЕ и подзаконовите нормативни актове, през месец Юли 2017 година бяха извършени обследвания за енергийни характеристики на три броя сгради, собственост на Община Кричим, а именно: на ДГ „Ралица”, НУ „Васил Левски” и СУ „П. Р. Славейков” (бивша сграда на „НУ „Св. Св. Кирил и Методий”), за доказване изпълнението на заложената целева стойност по индикатор „Икономия на енергия”. За същите бяха издадени сертификати за енергийни характеристики на сграда в експлоатация, както следва: за ДГ „Ралица”, с адрес гр. Кричим, ул. „Н. Вапцаров” № 8а - № 082АЕЕ051 от 01.08.2017 г., за НУ „Васил Левски”, с адрес: гр. Кричим, бул. „Тракия” № 1 - № 082АЕЕ052 от 01.08.2017 г., за СУ „П. Р. Славейков”, с адрес гр. Кричим, ул. „Д. Благоев” № 5 (бивша сграда на „НУ „Св. Св. Кирил и Методий”) - № 082АЕЕ053 от 01.08.2017 г. Същите са валидни до 31.07.2024 година. Съгласно направените обследвания интегрираната енергийна характеристика на сградите съответства на клас на енергопотребление „С”, според

изискванията на Наредба № Е-РД-04-2 от 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите.

В изпълнение на изискванията на чл. 38, ал. 1 от ЗЕЕ, сградите за обществено обслужване в експлоатация с разгъната застроена площ над 250 кв. м и сградите в експлоатация подлежат на задължително обследване и сертифициране. В тази връзка община Кричим следва задължително да извърши енергийно обследване и сертифициране на следните сгради – общинска собственост:

Обект	Година на въвеждане в експлоатация	РЗП Кв.м.	Енергийно обследване	Подмя на на дограма	Санитарне	Газифициране	ВЕИ
Сгради подлежащи на задължително сертифициране							
ОДЗ „Незабравка” гр. Кричим	1970	2 022		√	√	√	
СУ „П. Р. Славейков” гр. Кричим /База 1/	1979	10 327	√	√ /учебни корпуси А и Б – частично/	√ /учебни корпуси А и Б/	√	
Административна сграда – община Кричим		2 494	√			√	
Общински младежки дом	1985	1 340	√				
Социален дом	2001	1 682	√				
Поликлиника гр. Кричим	1974	1 340	√			√	
НЧ „Пробуда – 1912” гр. Кричим	1966	2 340	√	√ /частично/			
Сгради с издаден сертификат с категория „С”							
ОДЗ „Ралица” гр. Кричим	1976	2 377	√	√	√	√	√
СУ „П. Р. Славейков (База 2, бивше НУ „Св. Св. Кирил и Методий”)	1908/1984	2 597	√	√	√	√	
НУ „Васил Левски”	1946/1988	2 622	√	√	√	√	

Забележка: На основание чл. 17, ал. 2 от НАРЕДБА № Е-РД-04-1 Нов сертификат за енергийни характеристики на сградата в експлоатация се издава не по-рано от една календарна година: след изпълнение на енергоспестяващи мерки или извършване на строителни и монтажни работи, водещи до промяна на енергийните характеристики на сградата: реконструкция, основно обновяване или основен ремонт, който обхваща над 25 на сто от площта на външните ограждащи конструкции и елементи на сградата, и преустройство на съществуваща сграда, при което се променят енергийните ѝ характеристики; с изтичане на срока на валидност на сертификата.

С цел подобряване на материалната база и предприемането на енергийно-ефективни мерки за намаляване разхода на енергия, сградите общинска собственост, за които към

момента не са прилагани или са приложени частични такива, ще бъдат подложени на енергиен одит, който ще насочи Общината към вземането на точно определени мерки за подобряване климата на сградите.

Наличието на одит на сградите ще бъде предпоставка и за търсенето на бъдещо финансиране на ремонтни дейности по обектите.

Приоритет в областта на енергийната ефективност за периода 2017-2020 година са и следните обекти, на които има вече извършен енергиен одит:

1. СУ „П. Р. Славейков” гр. Кричим, /База 1/

Училището се състои от два учебни корпуса /А/ и /Б/ в които са разположени учебни стаи и обслужващи помещения, топла връзка /В/ към сградата на физкултурния салон /Д/ и обслужваща сграда към същия /Г/. В комплекса е включена и сградата на кухня столова /Е/, която не работи и е неизползваема.

	ЗАСТРОЕНА ПЛОЩ	РАЗГЪНАТА ЗАСТРОЕНА ПЛОЩ	ОТОПЛЯЕМА ПЛОЩ	ОТОПЛЯЕМ ОБЕМ БРУТО	ОТОПЛЯЕМ ОБЕМ НЕТО
	м²	м²	м²	м³	м³
Учебен корпус А	749	3 623	2 873	10 559	8 447
Учебен корпус Б	664	3 237	2 573	9 454	7 563
Учебен корпус В	243	486	243	973	778
Обслужваща сграда Г	314	942	314	992	794
Физкултурен салон Д	380	2 039	680	5 437	4 350
ОБЩО:	2 650	10 327	6 683	27 415	21 931

Предлагани мерки за повишаване на енергийната ефективност:

Възможни мерки за икономия на енергия						
Е С М	МЯРКА	Икономии			Инвестиции	Срок за откупване
		Топлина	Ел. Енергия	Парични средства		
		MWh	MWh	Лв.	Лв.	години
1.	Топлинно изолиране на стени Изолирани стени 2007	205,89		41 590	80 070 47 998	3,1
2.	Топлинно изолиране под	25,00		5 050	20 655	4,1
3.	Подмяна дограма	260,78		52 680	80 850	1,5
4.	Топлинно изолиране покрив А+Б – 2007 г.	25,00		5 050	12 830	2,5
5.	Повишаване ефективност ОИ Сменени котли и помпи 2007г.	92,77		18 740	35 000 32 328	3,6

Общо икономии:	609,45		123 110	309 731	2,5
Базов разход, MWh	1 071,54		216 451		
Спестявания, MWh	609,45		123 110	309 731	2,5
Намаление, %	56,9		56,9		

Забележка: от мярка 1 не е изпълнено топлинно изолиране на стени на топла връзка, физкултурен салон и ниско тяло;

- Мярка 2 „топлинно изолиране на под” се отнася за Учебен корпус В - топла връзка;

- Мярка 3 не е изпълнено подмяната на метална и дървена дограма с нова PVC дограма /на входните врати и металните витрини в стълбищната клетка и фойетата; физкултурния салон и обслужващата сграда/;

В изпълнение на мярка 5 през 2009 г. е реализиран проект за обект: „Котелна централа за работа с природен газ и площадков газопровод 100 mbar на СОУ „П. Р. Славейков” гр. Кричим. Училището е газифицирано. Работят два котела, като на единият е монтирана комбинирана газо-нафтова горелка, а вторият – с автоматична двустепенна газова горелка. Общият разход на природен газ е 90nm³/h. Обектът има издаден технически паспорт от 22.02.2012 г. и Разрешение за ползване от 18.04.2012 г.

2. Административната сграда на община Кричим

ЗАСТРОЕНА ПЛОЩ	РАЗГЪНАТА ЗАСТРОЕНА ПЛОЩ	ОТОПЛЯ Е-МА ПЛОЩ	ОТОПЛЯЕМ ОБЕМ БРУТО	ОТОПЛЯЕМ ОБЕМ НЕТО
m ²	m ²	m ²	m ³	m ³
628	2 494	2 494	7 732	6 186

Предлагани мерки за повишаване на енергийната ефективност:

Възможни мерки за икономия на енергия						
Е С М	МЯРКА	Икономии			Инвестиции	Срок за откупване
		Топлина	Ел. Енергия	Парични средства		
		KWh	KWh	Лв.	Лв.	години
1.	Топлинно изолиране на 571 m ² външни фасадни стени на сградата	150 718		32 111	116 910	3,6
2.	Подмяна на 308 m ² дървена дограма с нова PVC дограма	58 503		12 464	95 038	7,6
3.	Монтаж на водогреен котел на дървесна биомаса и въвеждане на система за автоматично регулиране	60 842		12 963	114 461	8,8
	Общо икономии:	270 063		57 538	326 408	5.67
	Нормализиран разход, KWh	461 797				
	Спестявания, KWh	270 063				
	Намаление, %	41.5				

Забележка: От предписаните мерки е изпълнена третата, но вместо монтаж на водогреен котел на дървесна биомаса и въвеждане на система за автоматично регулиране е извършена газификация на котелно в административна сграда на община Кричим. Обектът е газифициран, като е монтиран нов котел с разход на природен газ 36 nm³/h., има издаден технически паспорт от 14.02.2012 г. и Разрешение за ползване от 12.03.2012 г.

3. Сграда на бивша „Градска поликлиника”

Сградата се състои от два надземни и един полуподземен етажи, с площи, както следва: сутерен - 660 кв.м., първи етаж - 673 кв.м., втори етаж - 670 кв.м. Сградата е решена с "Г" - образна планировка, като основното тяло е с ориентация изток-запад, а второстепенното - север-юг. Фасадата на сградата е в добро техническо състояние, с малки изключения от механични повреди. Покрива на сградата е в лошо състояние и се нуждае изцяло от подмяна на покритието. Необходимо е да бъдат предприети действия за извършване на основен ремонт на сградата и въвеждането ѝ в режим на експлоатация в съответствие с изискванията за енергийна ефективност, да отговори на съвременните изисквания за функционирането ѝ като обществена сграда, включително осигуряване на достъп на хора в неравностойно положение.

Предстои възлагането на енергийно обследване и сертифициране на сградата, като възоснова на доклада и предписаните енергийноспестяващи мерки и дейности, ще бъдат предприети конкретни действия за повишаване на енергийната ефективност на общинския обект.

4. НЧ „Пробуда-1912”, гр. Кричим; Общински младежки дом; Домашен социален патронаж, Детска млечна кухня; Дневен център за стари хора

За горепосочените обекти ще бъде необходимо извършването на енергийно обследване и сертифициране на сградите, като възоснова на предписаните от обследването конкретни енергийноспестяващи мерки и дейности за енергийна ефективност, ще бъдат предприети съответните действия в тригодишен срок от датата на приемането на резултатите от обследването.

5. ФИНАНСОВ ПЛАН

5.1. Източници на финансиране

При определяне на финансовата рамка на програмата се спазват принципите на взаимно зачитане на интересите, максималните икономически и социални ползи, контрол върху материалните активи, създаване на местен капацитет за осъществяване на програмата и свеждане на риска по отношение откупуване на инвестициите до минимален.

Изборът на форма при финансирането трябва да позволи на общината да отстоява интересите си по най-добрия начин.

В съответствие с изискванията на чл.11, ал.3 от ЗЕЕ средствата за изпълнение на плановете за енергийна ефективност се предвиждат в бюджетите на органите на държавната власт и органите на местното самоуправление.

Общинските администрации разполагат с малки възможности за собствени финансови средства, които да инвестират в проекти за повишаване на енергийната ефективност. Основната възможност е Общината да реализира подобни проекти с външно финансиране. Реализирането им не само облекчава общинския бюджет, но и води до повишаване на благосъстоянието на населението. Инвестирането в енергийна ефективност не е самоцел, а средство за намаляване на разходите, подобряване на конкурентоспособността, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда, както и създаване на допълнителна заетост.

Възможностите за осигуряване на финансиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност са следните:

- **ФЕЕВЕИ** – Фонд „Енергийна ефективност и ВЕИ” револвиращ фонд, създаден по силата на ЗЕЕ под формата на публично-частно партньорство, като автономно юридическо лице, с цел финансиране на инвестиционни проекти за повишаване на енергийната ефективност в съответствие с приоритетите в националните дългосрочни и краткосрочни програми по енергийна ефективност, приети от Министерския съвет;
- **ОПРР** – Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020 г.”;
- **ПРСР** – Програма за развитие на селските райони;
- **ЦФКР** – Целево финансиране за капиталови разходи от държавния бюджет;
- **КЛЕЕВЕИ** – Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници за България;
- **ЕБВР** – Европейска банка за възстановяване и развитие;
- **JESSICA** - съвместна инициатива на ЕК, Европейската инвестиционна банка и Съвета на Европейската банка за развитие, която подкрепя публично-частни проекти за градско развитие, чрез предоставяне на заеми, банкови гаранции и дялово участие.
- **Програма „Интелигентна енергия - Европа”** - Програмата е основен инструмент за подпомагане премахването на нетехнологични бариери и за принос към сигурността, устойчивостта и конкурентоспособността на европейската енергийна система, подкрепя проекти, които популяризират и разпространяват знания, практики и информация относно спестяването на енергия, променят политиките и нагласите на хората, както и такива, които подпомагат пазара на енергоспестяващи продукти в различни области- транспорт, строителство, възобновяеми източници, биогорива и др. Със средства от програмата могат да се финансират до 75% от общите допустими разходи по проекта. Изключение от това правило прави само новата инициатива, насочена към разработване и прилагане на национални схеми за квалификация на кадри в областта на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници в строителния сектор. Финансирането за нейния първи етап е до 90% от общите допустими разходи;
- **НДФЕ** – Национален доверителен ЕкоФонд, създаден през м. октомври 1995 г. по силата на суапово споразумение „Дълг срещу околна среда” между Правителството на Конфедерация Швейцария и Правителството на Република България;
- **Форми на публично-частно партньорство** - Договори “до ключ” (пълнен инженеринг). Финансирането на изпълнението на проекта може да се извърши изцяло от страна на публичния сектор, като частният сектор заплаща "такса" за експлоатирането, или да бъде осигурено от страна на частния сектор, като изплащането на направената инвестиция е за сметка на събирането на “такси” или други вземания;
- **ЕСКО договори (договори с гарантиран резултат)** - ЕСКО моделът е въведен в българското законодателство с първия ЗЕЕ от 2004 г. ЕСКО компаниите се специализират в предлагането на пазара на енергоспестяващи мерки. Основната им дейност е свързана с изпълнението на пълен инженеринг за въвеждане на енергоспестяващи мерки при крайни клиенти на енергия, каквито са и общините. Този тип компании влагат собствени средства за покриване на всички разходи за реализиране на даден проект и получават своето възнаграждение от достигнатата икономия в периода, определен като срок на откупуване на първоначално направената инвестиция. За клиента остава задължението да осигури средства за годишни енергийни разходи, равни на правените от него през съответната базисна година;
- **ДЕУ** – Договори за енергийноэффективни услуги. Енергийноэффективните услуги се извършват въз основа на писмени договори, сключени между задължените лица -

търговци с енергия и крайни клиенти на енергия (каквито са и общините) и включват изпълнението на една или повече дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност, определени в Наредба № Е-РД-04-3 от 04.05.2016 г. на министъра на енергетиката за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им.

- **СФ** – Собствено финансиране от бюджета на община Кричим. Възможностите за финансиране на инвестиции в енергийна ефективност в рамките на общинския бюджет се ограничават до отпускане на средства за подобряване на енергийните характеристики на образователната и социалната инфраструктура, и уличното осветление. При реализирането на мащабни инвестиции и финансирането на цялостни решения ролята на общинския бюджет е само допълваща спрямо общия размер на необходимия финансов ресурс.

6. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

6.1. Етапи на изпълнение на ПЕЕ

Етапите на изпълнение на програмата за енергийната ефективност следва да бъдат съобразени със специфичния характер и сложността на всеки конкретен обект, както и спецификата и вида на избраните мерки, дейности и проекти. Етапите на изпълнение на програмата са:

- Инвестиционно намерение

Включва извършването на определени проучвания, с които се цели да се установи дали е целесъобразно осъществяването на инвестиционното намерение, начините и мащаба на изпълнението му, както и обследване на енергийна ефективност. С оглед осъществяване на качествено енергийно планиране, общината се нуждае от създаване и поддържане на база данни за енергийната консумация и състояние на обектите общинска собственост, с която до момента не разполага. Въз основа на събираните и актуализираните данни и информация, е възможно да се правят анализи и оценки. Тази база данни ще даде информация за състоянието на сградния фонд в общината, както и техническа информация за изходното състояние на енергийния сектор преди да започне изпълнението на Програмата за енергийна ефективност.

- Предварително проучване

Осъществява се предварително проучване за състоянието на обектите, в които е предвидено да бъдат реализирани мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление на база на енергийно обследване. Трябва да се установи текущото състояние на дадена сграда енергопотреблението и както и да се посочат целесъобразни енергоспестяващи мерки.

- Инвестиционен проект

Разработва се в зависимост от спецификата и обема на предвидените дейности. За всеки инвестиционен проект се прави оценка като се използват различни методи и показатели, дялящи се на статични и динамични.

- Подготовка и изпълнение на строителството

Включва подготовка на всички необходими документи и извършване на съответните строително - монтажни работи на съответния обект. След идентифицирането на необходимите мерки, които следва да бъдат извършени, за да се повиши енергийна ефективност на даден обект, следва и етапа на строително-монтажните дейности на заложените цели. На този етап се подготвят необходимите документи и се извършва строителството.

- Мониторинг

Той установява намалението на енергийното потребление след реализацията на дейностите и мерките по енергийна ефективност се извършва ежемесечно отчитане и записване на

параметрите от измервателните уреди, инструктаж на техническия персонал по поддръжка на инсталациите и др. Ефективният мониторинг изисква изграждането на автоматизирана система за събиране и обобщаване на данни, което може да се осъществява чрез приложение на съвременните информационни и комуникационни технологии. По този начин може да се направят изводи по всяко време и за всеки обект дали средствата за енергоосигуряване се изразходват целесъобразно и дали се спазват нормативните изисквания за поддържане на микроклимата в съответната сграда.

6.2. Организационни форми на изпълнение на програмата

Организацията по цялостното изпълнение на програмата и на конкретните мероприятия ще се извършва от сформирания работна група, със съдействието на съответните звена в общинската администрация и представители на обектите, в които ще бъдат прилагани енергоспестяващи мерки. За всеки конкретен обект мероприятията ще бъдат конкретизирани и средствата, необходими за тяхната реализация ще бъдат прецизирани след енергийно обследване.

6.3. Създаване на система за комуникация

За всички мероприятия извършвани по програмата информирането на ръководството на общината и на обществеността ще се осъществява чрез отчети за изпълнението на програмата.

За информирането на населението по проблемите на енергийната ефективност и изпълнението на програмата ще се използват специалистите от администрацията, общинския месечен информационен бюлетин, пресата и други форми.

6.4. Организация на наблюдението и контрола на изпълнението

Цялостният контрол по изпълнението на програмата се осъществява от Кмета и от Зам. Кметовете на община Кричим.

Ще бъде продължено следенето на енергопотреблението на общинските сгради, за да може да се направят по-задълбочени анализи.

Контролът и наблюдението имат за цел да установят фактическото състояние към определен момент на извършваните мероприятията и отклоненията от планираните срокове и предвидените средства. По този начин ще се даде възможност за навременна реакция и ефективни действия по реализацията на Общинската програма за енергийна ефективност.

Наблюдението и контролът на общинската програма продължава през целия период на нейното действие. Събраната информация, сравнението и направените изводи се оформят в доклад. Въз основа на тези доклади се изготвя отчета за изпълнение на програмата всяка година. Той се предоставя на Общински съвет от кмета на общината до края на първото тримесечие на следващата година. При необходимост от корекция и актуализация на програмата, кметът на общината внася предложение за това в Общинския съвет.

Процесът на наблюдение изпълнението на програмата за енергийна ефективност се осъществява от Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР). Съгласно ЗЕЕ областните и общински администрации имат задължението ежегодно да изпращат попълнени отчети за напредъка по изпълнението на програмата по енергийна ефективност до Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР).

В съответствие с чл. 12, ал. 7 от ЗЕЕ изпълнителният директор на Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) утвърждава образец на отчет за изпълнението на дейностите и мерките от програмите по енергийна ефективност. Изготвените отчети се представят на хартиен и магнитен носител в Агенция за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) не по-късно от 1 март и се публикуват на интернет страниците на съответните държавни и местни органи.

7. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ НА ОБЩИНА КРИЧИМ

Максимално точното предвиждане за очакваните ефекти от изпълнението на дейностите, мерките и проектите ще даде възможност за цялостна технико-икономическа

оценка на програмата за енергийна ефективност на община Кричим. Най-важните резултати, които ще се постигнат с реализирането на програмата, са следните:

- икономия на топлинна енергия;
- икономия на електрическа енергия;
- икономия на горива;
- намалени емисии парникови газове;
- икономия на средства;
- привеждане на сградния фонд в съответствие с изискванията на Закона за енергийна ефективност;
- удължен живот на сградите и техните инсталации и съоръжения.

За някои от мерките е възможно да се получи сравнително дълъг срок на откупуване, но в тези случаи трябва да се има предвид тяхната екологичната значимост. Освен това, е важно да се подчертае, че ефектът от реализирането на дейностите и мерките се изчислява на база на действащите в момента цени на топлинната и електрическата енергия и на горивата. Тези цени ще продължават да се повишават, вследствие на непрекъснато растящите цени на горивата на международните пазари, поради което срокът на откупуване ще бъде по-малък, в сравнение с направените изчисления. Допълнителна предпоставка за намаляване на срока на възвръщаемост на инвестициите е и бъдещата възможност за търговия на спестени емисии на парникови газове.

Освен горните практически резултати, изпълнението на програмата за енергийна ефективност ще доведе до:

- опазване на околната среда;
- забавяне на процеса на изчерпване на природните енергийни ресурси;
- подобряване на условията и стандарта на живот на хората;
- диверсифициране на енергийните доставки и намаляване на зависимостта на крайните клиенти от цените на горива и енергии;
- създаване на нови пазарни възможности за търговци (производители, фирми за услуги и т.н.) и разкриване на нови работни места;
- създаване на конкуренция между основните енергийни доставчици и по-голяма сигурност на доставките;
- подпомагане постигането на устойчиво развитие и подобряване на показателите на околната среда, свързано с изпълнение на поетите задължения от Република България по Протокола от Киото към Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата, ратифициран от Народното събрание със закон от 16.03.1995 г., ДВ, бр. 28 от 1995 г., ДВ, бр. 68 от 2005 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изготвянето на общинските програми по енергийна ефективност е задължителна част от държавната политика в тази област и налага участието на съответните регионални и местни структури. Разработването на програми и изпълнението на предвидените в тях проекти е част от регионалната политика за устойчиво развитие. С общинските програми за енергийна ефективност се цели да се повиши ефективността на използване на енергийните ресурси: да се намалят енергопотреблението и вредните емисии в атмосферата; да се осигури здравословната среда чрез подобряване на микроклимата; да се създадат предпоставки за финансиране на мероприятията за енергийна ефективност; енергийната ефективност да стане една от приоритетните общински дейности.

Програмата за енергийна ефективност на община Кричим 2017 - 2020 г. е стратегически документ с отворен характер. Той може да бъде усъвършенстван, допълван, променян и изменян на база промени в нормативните документи на национално ниво, както и установените резултати, нуждите и финансовата възможност на Общината.